

Fredericia Kommune
Miljø
Gothersgade 20
7000 Fredericia
Att.: Henrik Melchior Olsen
E-mail: henrik.olsen@fredericia.dk

Advokatfirma
Nørregade 21
1165 København K

Telefon 33 34 50 00
Direkte 20 46 66 42
mst@bruunhjejl.dk
Ref 5600514

26. februar 2016

Partshøring vedrørende udkast til afgørelse om overhængende fare for miljøskade

1. Indledning

Fredericia Kommune har ved brev af 12. februar 2016 fremsendt udkast til afgørelse om overhængende fare for miljøskade i forbindelse med udslip af palmeolie og kvælstof til Lillebælt ("Høringsudkastet").

Som advokat for Dan Gødning A/S og Nagro A/S skal vi i den anledning komme med følgende fælles bemærkninger til Høringsudkastet.

For god ordens skyld bemærkes, at Dan Gødnings synspunkter i det følgende ikke er udtømmende. Manglende omtale af et forhold er ikke nødvendigvis udtryk for, at Dan Gødning er enig med Fredericia Kommune om det pågældende forhold.

2. Bemærkninger til den varslede afgørelse

- 2.1 Det er af de nedenfor anførte grunde mine klienters opfattelse, at der ikke er noget grundlag for at antage, at der som følge af udslippet af palmeolie og gødning den 3. februar 2016 er en overhængende fare for en miljøskade på vand og natur i den nærmeste fremtid, og at der derfor ikke er grundlag for den varslede afgørelse.

3. Bemærkninger til sagsfremstillingen

3.1 Uheldets oprindelse

Som det også fremgår af Høringsudkastet, pågår efterforskningen af branden og udslippet fortsat, og efterforskningen forventes først afsluttet om adskillige måneder. Det er derfor helt uafklaret, hvad årsagen til branden og udslippet er. Dermed er ansvarsspørgsmålet også helt uafklaret. Det bemærkes i den forbindelse, at tankanlægget var fuldt lovligt drevet med alle nødvendige godkendelser og tilladelser. Det gælder også for den store tank (nr. 7), der angiveligt kollapsede med udslip af UAN N-32

til følge. Mine klienter bestrider derfor, at der er grundlag for at holde mine klienter ansvarlige for miljøskader som følge af udslippet. Det bør præciseres i Høringsudkastet, at årsagerne til uheldet ikke er afklaret og henstår som uvisse, og at ansvarsspørgsmålet derfor også er uafklaret. Det er åbenbart, at afklaringen af årsagerne til uheldet har afgørende betydning for, om Dan Gødning kan holdes ansvarlig i henhold til miljøskadeloven.

3.2 Udslip af gødning

Med alle forbehold på grund af en række usikkerheder er den foreløbige vurdering, at udslippet maksimalt kan have omfattet ca. 4.750 tons kvælstof, fordelt på ca. 4.000 tons Urea N-32 og 750 tons N-16. Udslippet kan meget vel være mindre. Det er dog helt åbenbart, at kun meget mere begrænsede mængder kan være udledt til Lillebælt eller ubefæstede arealer, og de i Høringsudkastet (side 2 og 3) foretagne beregninger af udslippet, herunder af PE-værdier, bestrides. Dette beror på følgende.

For det første er den kvælstofholdige gødning kendetegnet ved meget høj grad af fordampning. Det er velkendt, at kvælstofindholdet ved udbringning fordampes også ved almindelige temperaturer. Af samme grund tilføres Urea almindeligvis i jorden, fordi kvælstof fordampes ved almindelig spredning ovenpå jordlaget. Dan Gødning sælger derfor almindeligvis produktet med en urease inhibitor, "Agrotain", der forhindrer fordampning (Agrotain tilsættes først hos slutbrugeren – landmanden).

Høringsudkastets sagsfremstilling lægger op til den forståelse af hændelsesforløbet, at store mængder gødning løb direkte i havet. Det er ikke retvisende. Det ser tværtimod ud til, at den store tank nr. 7 kollapsede med den følge, at gødningen blev ført i den modsatte retning af Lillebælt hen over Strandvejen, dvs. væk fra havnen. Gødningen blev standset på den anden side af Strandvejen af en vold og løb derefter til begge sider langs Strandvejen. Det bemærkes, at rensningsanlægget ved møde hos Kommunen har tilkendegivet at have opsamlet /modtaget betydelige mængder, som er blevet "manuelt" rensset. Det er også klart, at der løb meget betydelige mængder over Strandvejen mod Kia-forhandleren, fordi et antal biler blev skubbet op mod volden af udslippet. Det må formodes en stor mængde heraf er forblevet i grøften ved volden og fordampet herfra. Det ligger som anført fast, at en stor mængde gødning løb langs vejen i lyskrydset på Strandvejen og blev spredt videre.

Ved udslippet blev gødningen således spredt på et meget stort areal. Det er derfor helt klart, at der vil være sket en meget betydelig fordampning af kvælstoffet, og at dette har nedbragt udslippet betragteligt. Der er endvidere på denne baggrund en klar formodning for, at det kun kan være begrænsede mængder, der er løbet direkte i Lillebælt.

Det må endvidere erindres, at der opstod en meget omfattende brand, formentlig som følge af antænding af palmeolien. Palmeoliens forbrændingstemperatur er efter de foreliggende oplysninger på ca. 360 grader. Der har derfor været en meget kraftig varme på stedet i den periode, branden stod på. Det er derfor mine klients opfattelse, at der også som følge af branden må antages at være sket fordampning af en meget betydelig andel, hvis ikke af al gødningens kvælstofindhold. Det bemærkes, at der er en formodning for, at meget store mængder var indenfor tankgården, hvor niveauet ved tank 10 er det lavest, og hvor der er plads til betydelige mængder gødning. Det er endvidere oplyst, at en bølge af gødning ramte ringmuren, som ikke væltede og derved holdt gødningen i tankgården. Den mængde, som har ligget i tankgården, formodes at være fordampet under branden. Dette formodes at være meget betydelige mængder.

Mine klienter har noteret, at spørgsmålet om fordampning er helt uberørt i Høringsudkastet. Dette er efter mine klients opfattelse en væsentlig mangel i grundlaget for vurderingen af udslippet, og dermed for den varslede afgørelse. Fredericia Kommune opfordres til at tilvejebringe nærmere oplysninger og beregninger over fordampningen og på baggrund heraf foretage en revurdering af udslippets (potentielle) omfang og risikoen for fare for miljøskade efter miljøskadelovens regler.

Dernæst mener mine klienter, at det ikke er retvisende, når det i Høringsudkastet (side 3) er anført, at der fra ubefæstede arealer er risiko for "længerevarende udsivning af kvælstofholdigt grundvand til Lillebælt ... i en ukendt men længere periode". Som anført overfor må det som følge af fordampning og de høje temperaturer anses for meget sikkert, at der ikke er sket nedsivning af store mængder af kvælstof, der kan udledes med grundvandet. Også dette spørgsmål opfordres Fredericia Kommune til at tilvejebringe nærmere oplysninger og vurderinger om med henblik på en revurdering af udslippet og risikoen for fare for miljøskade efter miljøskadelovens regler. Det bør præciseres i Høringsudkastet, at der ikke efter Fredericia Kommunes opfattelse er tale om en miljøskade på jord i miljøskadelovens forstand, idet Fredericia Kommune har bekræftet dette over for Miljøstyrelsen i mail af 18. februar 2016.

Endelig ligger det også fast, at en stor del af udslippet er opsamlet og suget op. Høringsudkastet forholder sig slet ikke til størrelsen af de opsamlede mængder i risikovurderingen.

3.3 Udslip af palmeolie

Det skønnes, at der ved uheldet er sket udslip af ca. 4.000 tons palmeolie. Det er ikke i Høringsudkastet antaget, at der som følge af udslippet af palmeolie er risiko for miljøskade. Mine klienter er enige heri. Størstedelen af palmeolien, der er et naturpro-

dukt uden forurenende egenskaber, må i øvrigt antages at være brændt af ved den langvarige brand eller opsamlet.

4. Bemærkninger til begrundelsen

4.1 Forurening af Lillebælt

Det er mine klienters opfattelse, at der ikke er grundlag for antagelsen i Høringsudkastet om, at der er overhængende fare for en miljøskade som følge af udledning af kvælstof i Lillebælt, og at miljøskadeloven derfor ikke kan finde anvendelse. Det er hverken godtgjort eller sandsynliggjort, at der ved uheldet skete en udledning af kvælstof i Lillebælt, der kan danne grundlag for en vurdering om, at der vil ske en forringelse af den økologiske tilstand i Lillebælt i en længere periode. Der ses heller ikke at være grundlag for vurderingen om, at udledning til Lillebælt vil have betydelig negativ påvirkning af vandforekomster, der er omfattet af miljømålsloven. Disse vurderinger beror på helt løse antagelser om udledningens størrelse, som ikke af Fredericia Kommune er gjort til genstand for nærmere overvejelse, herunder med hensyn til de ovenfor anførte forhold om fordampning, opsamling m.v. Mine klienter har i den forbindelse også noteret sig, at Fredericia Kommunes advokat i den skrivelse af 17. februar 2016, der er henvist til i Høringsudkastet (side 3 nederst), anfører, at der ikke ved drøftelse af udledningen med de to sagkyndige professorer fra Århus Universitet "fremkom ... konkrete oplysninger, der meget konkret kan fastslå, at der er tale om overhængende risiko for, at der indtræffer, eller vil indtræffe, en miljøskade".

Dernæst er der ikke i Høringsudkastet taget højde for eller inddraget overvejelser om strøm og afledningsforholdene i Lillebælt. Det er umiddelbart klart, at vind- og strømforholdene i Lillebælt har stor betydning for risikoen for miljøskade. Det er mine klienters opfattelse, at den kraftige strøm og vandudveksling har meget væsentlig betydning for risikovurderingen. Særligt gøres det gældende, at vandudvekslingen effektivt nedbringer risikoen for miljøskade, idet den udledte mængde kvælstof meget hurtigt vil være spredt over et stort område, herunder navnlig i nordlig retning mod Skagerrak og Nordsøen og ikke i retning af Fænø og det i Høringsudkastet anførte Natura2000-område. Fredericia Kommune opfordres til at inddrage oplysninger om vandudveksling og strømforhold i en revurdering af risikoen for miljøskade, inden der træffes afgørelse i sagen. Det bemærkes herved, at Fredericia Kommune tilsyneladende har været af den opfattelse, at det allerede før uheldets indtræden var konstateret, at næringsstofbelastningen i Natura2000 område nr. 112 udgjorde en trussel mod kystlagunerne. Det bestrides således, at udledningen af gødning fra Fredericia Havn medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for området i forhold til den hidtidige status som forudsat i miljøskadelovens § 7, stk. 1, jf. § 16.

Det gøres gældende, at det er af særlig vigtighed for bedømmelsen af risikoen for miljøskade at inddrage strøm- og vindforhold i grundlaget for afgørelsen. Mine klienter bemærker i den forbindelse, at det fremgår af advokat Håkun Djurhuus' skrivelse af 17. ds., at det er anbefalet af de to nævnte sagkyndige professorer at foretage nærmere vandundersøgelser i Lillebælt for at få et mere videnskabeligt grundlag at bedømme risikoen for miljøskade på, og at sådanne undersøgelser kan gennemføres i løbet af kort tid.

5. Ansvarsfrihed

5.1 Ansvarsfrihed efter miljøbeskyttelsesloven

Som anført ovenfor er årsagen til uheldet den 3. februar 2016 helt uafklaret. Der forventes ikke afklaring i den nærmeste fremtid. Mine klienter mener ikke at have skyld i uheldet, idet alle forskrifter for brugen af tankene var overholdt, og idet alle nødvendige tilladelser foreligger. Mine klienter mener derfor ikke, at mine klienter kan holdes ansvarlig for eventuelle miljøskader indtruffet som følge af uheldet den 3. februar 2016 på Fredericia Havn.

Mine klienter påberåber sig derfor ansvarsfrihedsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 73 d, navnlig stk. 1, nr. 1, idet miljøskaden med stor sandsynlighed må være forårsaget af tredjemand og er indtrådt til trods for, at Dan Gødning har overholdt alle forskrifter og tilladelser for brugen af anlægget. Mine klienter er gennem aktindsigt gjort bekendt med korrespondance mellem Miljøstyrelsen og Fredericia Kommune, hvorved kommunen har anført, at det er mine klienter, der skal godtgøre, der foreligger ansvarsfrihedsgrunde som nævnt i miljøskadelovens § 73 d. Uden bevis herfor fra mine klienters side vil Kommunen anse mine klienter som ansvarlig. Det bestrides, at der er grundlag herfor. Mine klienter har af naturlige grunde som følge af den igangværende efterforskning ikke tilgang til brandstedet og anlægget og har dermed ingen muligheder for at godtgøre ansvarsfriheden. Omvendt har kommunen intet grundlag for at "anse" mine klienter for ansvarlig. Mine klienter må i det hele forbeholde sin retsstilling, herunder krav om friholdelse for omkostninger og erstatning, hvis Kommunen fastholder det anførte synspunkt og træffer afgørelse i overensstemmelse hermed.

6. Afslutning

Som det fremgår af det anførte, er det mine klienters opfattelse, at der ikke er grundlag for den i Høringsudkastet varslede afgørelse om, at der foreligger en miljøskade på vand og natur i nær fremtid, og at der ikke bør træffes afgørelse i overensstemmelse hermed. Det er mine klienters opfattelse, at der er væsentlige mangler i det i Høringsudkastet anførte grundlag for en afgørelse i overensstemmelse hermed, og at der ikke bør træffes afgørelse, før der er gennemført undersøgelser med henblik på nærmere konkretisering af de mængder af kvælstof, der er udledt til miljøet, idet det af de

anførte grunde må antages at være klart, at der ikke som anført i Høringsudkastet potentielt kan være udledt 5.000 tons, men alene en meget mere begrænset mængde. Uanset udledningens størrelse er det i mangel af undersøgelser heller ikke sandsynliggjort, at der derved er overhængende risiko for forurening af områder i Lillebælt.

Mine klienter og jeg står til rådighed, hvis Fredericia Kommune har spørgsmål eller ønsker det anførte uddybet. Mine klienter begærer aktindsigt og beder bl.a. om at modtage kopi af andre høringssvar med henblik på afgivelse af et eventuelt yderligere indlæg, inden der træffes afgørelse i sagen.

Med venlig hilsen
Bruun & Hjejle

 Morten Stadil
Partner

